

การดูแลนักศึกษาเภสัชศาสตร์สำหรับอาจารย์ที่ปรึกษา

โดย คณะกรรมการการจัดการความรู้ คณะเภสัชศาสตร์

มหาวิทยาลัยพายัพ

ปีการศึกษา 2562

คำนำ

เอกสารองค์ความรู้ด้านการผลิตบัณฑิต เรื่อง การดูแลนักศึกษาเภสัชศาสตร์สำหรับอาจารย์ที่ปรึกษา ได้เรียบเรียงขึ้นมาโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่องค์ความรู้เกี่ยวกับวิธีการดูแลนักศึกษาปัจจุบันที่มีความแตกต่างต่างจากนักศึกษาในรุ่นเก่า ทั้งในแง่ของความคิด พฤติกรรม และการใช้ชีวิต เพื่อให้อาจารย์ที่ปรึกษาสามารถดูแล และเข้าใจนักศึกษาทั้งในกลุ่มนักศึกษาทั่วไป และนักศึกษาที่มีปัญหาในด้านต่าง ๆ เพื่อประคับประคองและให้นักศึกษารู้สึกอบอุ่น และมีความสุขตลอดระยะเวลาที่ศึกษาอยู่ที่คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยพายัพ

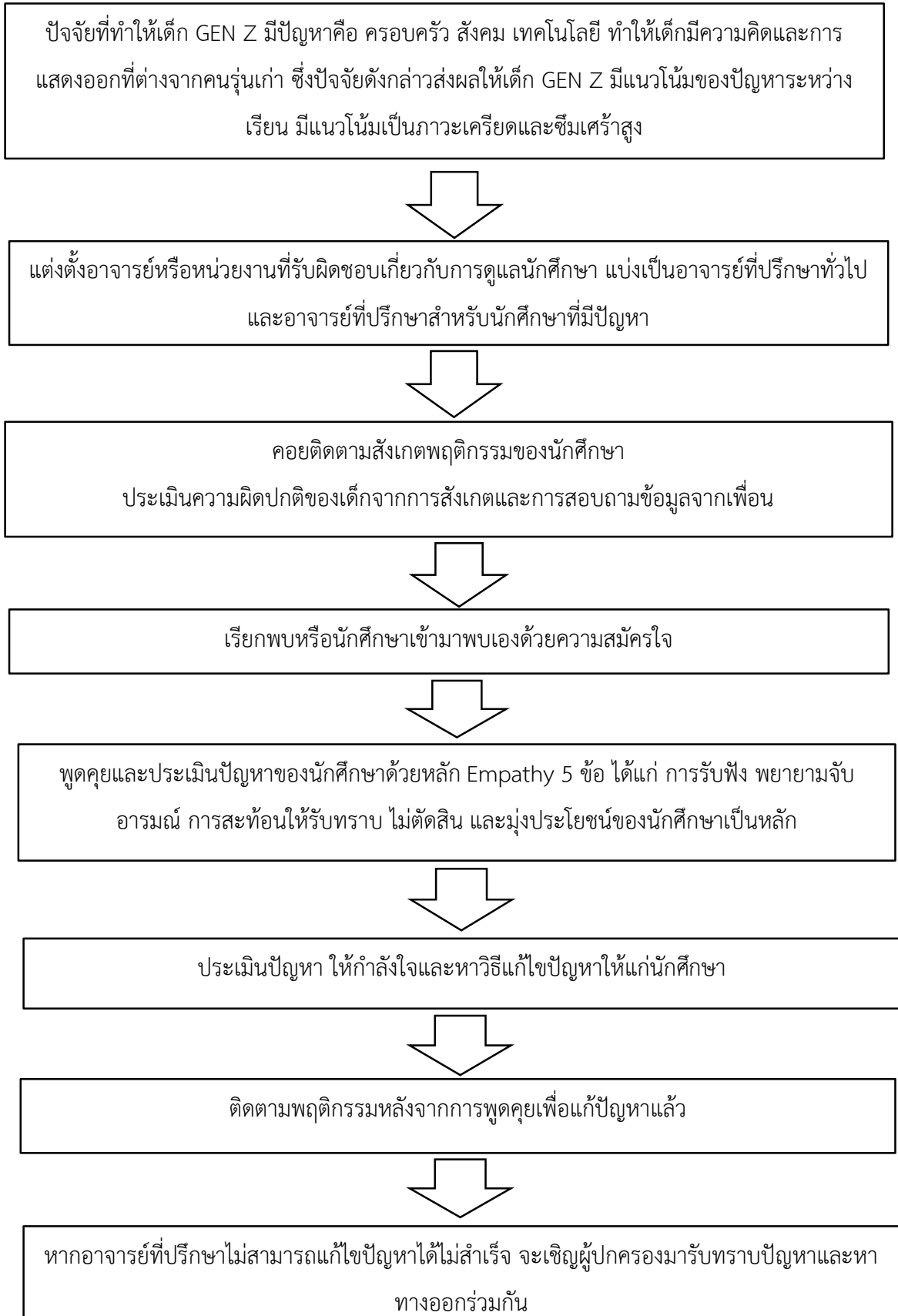
การวางแผนการถ่ายทอดความรู้ด้านการดูแลนักศึกษาครั้งนี้ ได้รับความรู้จากอาจารย์อาวุโสผู้มีประสบการณ์ด้านการเรียนการสอนของคณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยพายัพ รวมทั้งผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยา และผู้ที่มีประสบการณ์ในการดูแลนักศึกษาจากภาควิชาจิตวิทยา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โดยรายละเอียดของเนื้อหาประกอบด้วย บทนำ แรงแบนตาลใจ/สถานการณ์ปัญหา แผนการจัดการความรู้ คณะกรรมการดำเนินการ การถอดบทเรียนและสังเคราะห์ความรู้ในเรื่อง การดูแลนักศึกษาสำหรับอาจารย์ที่ปรึกษา

ผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่าเอกสารองค์ความรู้ด้านการผลิตบัณฑิตฉบับนี้ จะเป็นประโยชน์และเป็นแนวทางให้กับผู้อ่าน ในการประยุกต์องค์ความรู้ดังกล่าวไปปรับใช้ในการดูแลและแก้ปัญหาให้แก่นักศึกษาต่อไป

คณะกรรมการการจัดการความรู้ คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยพายัพ

มีนาคม 2563

สรุปองค์ความรู้ที่ได้

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ข
สรุปองค์ความรู้ที่ได้	ค
สารบัญ	ง
1. บทนำ	1
2. แรงแบนตาลใจ/สถานการณ์ปัญหา	1
3. แผนการจัดการความรู้	2
4. คณะกรรมการดำเนินการ	5
5. การถอดบทเรียนและสังเคราะห์ความรู้	6
- ประเด็นที่ 1 ความแตกต่างของนักศึกษา GEN เก่าและ GEN ใหม่ ในมุมมองของอาจารย์ผู้สอน	6
- ประเด็นที่ 2 ปัญหาและการดูแลนักศึกษา GEN เก่า	9
- ประเด็นที่ 3 ปัญหาและการดูแลนักศึกษาปัจจุบัน	12
6. ภาคผนวก	17
- เอกสารประกอบกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้	18
- รูปภาพกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้	22

บทนำ

คณะเภสัชศาสตร์ได้กำหนดขอบเขตการจัดการความรู้ให้สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาคณะเภสัชศาสตร์ ในการสนับสนุนให้มีการพัฒนาด้านการผลิตบัณฑิต ซึ่งเป็นหนึ่งในพันธกิจหลักของคณะฯ ให้บัณฑิตมีความรู้และทักษะทางเภสัชศาสตร์ ตลอดจนพัฒนาองค์ความรู้ให้ได้มาตรฐานระดับสากล โดยในปี 2562 นี้ คณะเภสัชศาสตร์จึงกำหนดหัวข้อในการจัดการความรู้ด้านการผลิตบัณฑิต เรื่องการดูแลนักศึกษาเภสัชศาสตร์สำหรับอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อถ่ายทอดแนวทางหรือข้อปฏิบัติในการดูแลกลุ่มนักศึกษาทั่วไปและนักศึกษามีปัญหา เพื่อให้ให้นักศึกษาของคณะเภสัชศาสตร์มีความสุขในการเรียนและส่งผลถึงประสิทธิภาพและคุณภาพของบัณฑิตในอนาคต โดยการถอดความรู้จากอาจารย์อาวุโสและอาจารย์ผู้ที่มีประสบการณ์ในการสอนและการดูแลนักศึกษาให้แก่อาจารย์รุ่นใหม่ เพื่อให้เกิดความเข้าใจเข้าถึงนักศึกษา และสามารถนำไปปรับใช้ในการดูแลนักศึกษาต่อไป

แรงบันดาลใจ/สถานการณ์ปัญหา

จากข้อมูลย้อนหลังสองปีที่ผ่านมา พบว่านักศึกษาระดับอุดมศึกษาหลายสถาบันมีปัญหาที่เกิดขึ้นจากปัจจัยด้านต่าง ๆ เช่น สังคมเพื่อน ครอบครัว การเรียน ปัญหาส่วนตัว ซึ่งตัวอย่างปัญหาดังกล่าวล้วนส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการเรียนของนักศึกษา ทำให้นักศึกษาเกิดความกดดัน ความเครียด และหากนักศึกษาไม่สามารถแก้ปัญหาได้หรือไม่มีทางออก ส่งผลให้นักศึกษากลุ่มนี้ส่วนใหญ่มีแนวโน้มเข้าสู่ภาวะเครียดและภาวะซึมเศร้าเพิ่มขึ้น และนอกจากผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการเรียน สุขภาพจิต อาจทำไปสู่ผลกระทบร้ายแรงถึงชีวิต โดยคณาจารย์คณะเภสัชศาสตร์มีความคิดสอดคล้องกันในการจัดกิจกรรมการถ่ายทอดความรู้และแลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนการสอน การดูแลนักศึกษากลุ่มนี้ไป รวมถึงนักศึกษากลุ่มที่มีปัญหา โดยอาจารย์อาวุโส และอาจารย์ผู้มีความเชี่ยวชาญในการดูแลนักศึกษา เพื่อเป็นแนวทางให้อาจารย์ในปัจจุบันสามารถเข้าใจ เข้าถึงความคิดของนักศึกษา และสามารถดูแลแก้ไขปัญหาให้แก่นักศึกษาที่มีปัญหาได้อย่างถูกวิธี มีประสิทธิภาพ มีสุขภาพจิตที่ดี มีความสุขตลอดระยะเวลาที่ศึกษาและส่งผลไปยังการใช้ชีวิตในอนาคต

ซึ่งจากปัญหาในการทำความเข้าใจ เข้าถึงความคิด ของนักศึกษาปัจจุบัน รวมทั้งพฤติกรรมที่แตกต่างจากนักศึกษารุ่นก่อนทำให้อาจารย์ไม่สามารถเข้าถึงความคิดความรู้สึก หรือไม่รู้วิธีในการดูแลนักศึกษาปัจจุบันได้ ดังนั้นคณะกรรมการการจัดการความรู้จึงจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่อง การดูแลนักศึกษาเภสัชศาสตร์สำหรับอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อรวบรวมข้อมูลไว้สำหรับเป็นแนวทางให้อาจารย์รุ่นใหม่ นำไปใช้ในการปรับใช้สำหรับการดูแลนักศึกษา รวมทั้งวางแผน แก้ไขปัญหาเพื่อให้การดูแลนักศึกษาภายใต้การดูแลของคณะเภสัชศาสตร์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

แผนการจัดการความรู้

แบบฟอร์มแผนการจัดการความรู้ (KM Action Plan)

แผนการจัดการความรู้ (KM Action Plan) : กระบวนการจัดการความรู้ (KM Process)								
<p>ชื่อหน่วยงาน : คณะเภสัชศาสตร์</p> <p>ประเด็น KM : การดูแลนักศึกษาเภสัชศาสตร์สำหรับอาจารย์ที่ปรึกษา</p> <p>เป้าหมาย KM (Desired State) : เพื่อให้การดูแลนักศึกษาในกลุ่มทั่วไปและกลุ่มที่มีปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น</p> <p>การวัดผล : คณะฯ นำความรู้ไปใช้ในการดูแลแก้ไขปัญหาแก่นักศึกษา ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2562 เป็นต้นไป</p>								
ลำดับ	กิจกรรม	วิธีการสู่ความสำเร็จ	ระยะเวลา	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย	กลุ่มเป้าหมาย	ผู้รับผิดชอบ	สถานะ
1	การบ่งชี้ความรู้	มีการประชุมคณะกรรมการส่งเสริมการจัดการความรู้ฯ เพื่อร่วมกำหนดประเด็นความรู้ที่สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาทางคณะเภสัชศาสตร์	ตุลาคม-ธันวาคม 2562	ประเด็นความรู้ด้านการผลิตบัณฑิต	อย่างน้อย 1 ประเด็น	คณะกรรมการส่งเสริมการจัดการความรู้	คณะกรรมการส่งเสริมการจัดการความรู้	☐ ยังไม่ได้ดำเนินการ ☐ อยู่ระหว่างการดำเนินการ ☒ ดำเนินการแล้ว
2	การสร้างและแสวงหาความรู้	มีการแสวงหาความรู้จากอาจารย์อาวุโสภายในคณะที่มีประสบการณ์การสอนและการดูแลนักศึกษา	มกราคม-กุมภาพันธ์ 2563	มีอาจารย์เข้าร่วม แลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์	อย่างน้อย 4 คน	คณะกรรมการส่งเสริมการจัดการความรู้	คณะกรรมการส่งเสริมการจัดการความรู้	☐ ยังไม่ได้ดำเนินการ ☐ อยู่ระหว่างการดำเนินการ ☒ ดำเนินการแล้ว
3	การจัดความรู้ให้เป็นระบบ	คณะกรรมการส่งเสริมการจัดการความรู้ร่วมอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและรวบรวม	กุมภาพันธ์ 2563	มีเอกสารที่เกี่ยวข้องกับองค์ความรู้และปัจจัยด้านต่าง ๆ	มีเอกสารครบถ้วนตามประเด็นที่กำหนด	อาจารย์คณะเภสัชศาสตร์	คณะกรรมการส่งเสริมการจัดการความรู้	☐ ยังไม่ได้ดำเนินการ ☐ อยู่ระหว่างการดำเนินการ ☒ ดำเนินการแล้ว

แผนการจัดการความรู้ (KM Action Plan) : กระบวนการจัดการความรู้ (KM Process)								
ชื่อหน่วยงาน : คณะเภสัชศาสตร์								
ประเด็น KM : การดูแลนักศึกษาเภสัชศาสตร์สำหรับอาจารย์ที่ปรึกษา								
เป้าหมาย KM (Desired State) : เพื่อให้การดูแลนักศึกษาในกลุ่มทั่วไปและกลุ่มที่มีปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น								
การวัดผล : คณะฯ นำความรู้ไปใช้ในการดูแลแก้ไขปัญหานักศึกษา ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2562 เป็นต้นไป								
ลำดับ	กิจกรรม	วิธีการสู่ความสำเร็จ	ระยะเวลา	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย	กลุ่มเป้าหมาย	ผู้รับผิดชอบ	สถานะ
		องค์ความรู้ในการดูแลนักศึกษาทุกกลุ่มทั่วไปและกลุ่มที่มีปัญหา						
4	การประมวลและกลั่นกรองความรู้	คณะกรรมการส่งเสริมการจัดการความรู้พิจารณาเนื้อหาและความถูกต้องเพื่อจัดทำเป็นเอกสารองค์ความรู้ฉบับสมบูรณ์	มีนาคม 2563	รูปเล่มองค์ความรู้	1 เล่ม	คณะกรรมการส่งเสริมการจัดการความรู้	คณะกรรมการส่งเสริมการจัดการความรู้	☐ ยังไม่ได้ดำเนินการ ☐ อยู่ระหว่างการดำเนินการ ☒ ดำเนินการแล้ว
5	การเข้าถึงความรู้	การนำเสนอองค์ความรู้ในรูปแบบไฟล์เข้าระบบคลังความรู้ของมหาวิทยาลัยพายัพ	เมษายน 2563	ระยะเวลาหลังจากได้เล่มองค์ความรู้และนำเสนอขึ้นเผยแพร่ในรูปแบบไฟล์เข้าระบบฐานความรู้ของมหาวิทยาลัยพายัพ	1 สัปดาห์	อาจารย์ของมหาวิทยาลัยพายัพ	คณะกรรมการส่งเสริมการจัดการความรู้	☐ ยังไม่ได้ดำเนินการ ☒ อยู่ระหว่างการดำเนินการ ☐ ดำเนินการแล้ว
6	การแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้	เข้าร่วมกิจกรรม (P42) Show & Share พาเพลิน ของ	พฤษภาคม 2563	มีการเข้าร่วมกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่าง	อย่างน้อย 1 ครั้ง	อาจารย์ของมหาวิทยาลัยพายัพ	คณะกรรมการส่งเสริมการจัดการความรู้	☒ ยังไม่ได้ดำเนินการ ☐ อยู่ระหว่างการดำเนินการ

แผนการจัดการความรู้ (KM Action Plan) : กระบวนการจัดการความรู้ (KM Process)								
ชื่อหน่วยงาน : คณะเภสัชศาสตร์								
ประเด็น KM : การดูแลนักศึกษาเภสัชศาสตร์สำหรับอาจารย์ที่ปรึกษา								
เป้าหมาย KM (Desired State) : เพื่อให้การดูแลนักศึกษาในกลุ่มทั่วไปและกลุ่มที่มีปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น								
การวัดผล : คณะฯ นำความรู้ไปใช้ในการดูแลแก้ไขปัญหาแก่นักศึกษา ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2562 เป็นต้นไป								
ลำดับ	กิจกรรม	วิธีการสู่ความสำเร็จ	ระยะเวลา	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย	กลุ่มเป้าหมาย	ผู้รับผิดชอบ	สถานะ
		มหาวิทยาลัยพายัพ		มหาวิทยาลัยเครือข่าย				☐ ดำเนินการแล้ว
7	การเรียนรู้	คณะฯ นำความรู้ไปใช้ในการดูแลและแก้ไขปัญหาให้นักศึกษา	ภายในภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2562	สามารถดูแลแก้ไขปัญหาให้นักศึกษาได้	อย่างน้อย 1 คน	นักศึกษาคณะเภสัชศาสตร์	คณาจารย์คณะเภสัชศาสตร์	☐ ยังไม่ได้ดำเนินการ ☒ อยู่ระหว่างการดำเนินการ ☐ ดำเนินการแล้ว
ผู้อนุมัติ : ..... (หัวหน้าหน่วยงาน)								

คณะกรรมการดำเนินการ

คณะกรรมการส่งเสริมการจัดการความรู้ คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยพายัพ

1. คณบดีคณะเภสัชศาสตร์	ประธานกรรมการ
2. รองคณบดีคณะเภสัชศาสตร์	กรรมการ
3. ผู้ช่วยคณบดีฝ่ายวิชาการและงานวิจัย	กรรมการ
4. ผู้ช่วยคณบดีฝ่ายพัฒนานักศึกษา	กรรมการ
5. หัวหน้ากลุ่มวิชาเทคโนโลยีเภสัชกรรมและเทคโนโลยีชีวภาพ	กรรมการ
6. หัวหน้ากลุ่มวิชาเคมีเภสัชและยาจากธรรมชาติ	กรรมการ
7. หัวหน้ากลุ่มวิชาบริหารเภสัชกรรม	กรรมการ
8. หัวหน้ากลุ่มวิชาเภสัชกรรมปฏิบัติ	กรรมการ
9. หัวหน้ากลุ่มวิชาเภสัชกรรมสังคม	กรรมการ
10. หัวหน้ากลุ่มวิชาพื้นฐานวิชาชีพ	กรรมการ
11. อ.อัครวิณ ดาตุเคล	กรรมการ
12. ผู้ช่วยคณบดีฝ่ายพัฒนาคุณภาพ	กรรมการและเลขานุการ
13. นางสาวกมลรัตน์ ไชยสุนัน	ผู้ช่วยเลขานุการ

การถอดบทเรียนและสังเคราะห์ความรู้

- **ประเด็นที่ 1 ความแตกต่างของนักศึกษา GEN เก่าและ GEN ใหม่ในมุมมองของอาจารย์ผู้สอน**

รศ.ภก.สรศักดิ์ : ความแตกต่างของเด็กรุ่นก่อนกับเด็กรุ่นใหม่อันหนึ่งที่เราเห็นได้ชัดคือความตั้งใจและความอดทนในการเรียน เด็ก ๆ ในยุคก่อนไม่มีเครื่องอำนวยความสะดวกในการเรียนเหมือนสมัยนี้ มีเพียงกระดาษและปากกา ดังนั้นจึงตั้งใจฟัง ตั้งใจจดบันทึก เอกสารประกอบการเรียนมีน้อย และหากต้องค้นคว้าข้อมูลต้องไปห้องสมุด ไปดูหนังสือที่เกี่ยวข้อง ต้องอ่าน ต้องตีความ ต้องสรุปเอง ดังนั้นเด็กสมัยก่อนต้องใช้ความพยายามอย่างมากในการเรียนหนังสือ ซึ่งต่างจากเด็กสมัยนี้ที่มีเทคโนโลยีในการอำนวยความสะดวกต่อการเรียนมากมายไปหมด แต่กลับไม่ได้ใช้ให้เป็นประโยชน์ ในมุมตรงกันข้ามเมื่อความสะดวกสบายทำให้เขาเข้าอินเทอร์เน็ตหาข้อมูล หรือเนื้อหาที่เรียนเมื่อใดก็ได้ที่เขาอยากจะทำไป ดูไม่ต้องเข้าห้องสมุด ไม่ต้องไปแย่งหนังสือกับเพื่อนๆ กลับทำให้ความตั้งใจและความพยายามลดลงอย่างเห็นได้ชัด ที่สำคัญคือเขาขาดความใส่ใจในการทำงาน ขาดความใส่ใจในการเรียน เพราะสิ่งอำนวยความสะดวกที่เขาใช้อันที่สองคือความอดทนต่อความเหนื่อย ความลำบาก ถ้าเป็นเด็กสมัยก่อนเวลาเรียนอย่างท้ออบายไปตอนแรกคือไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวก และบวกกับสังคม วิธีการสอนของอาจารย์ เนื้อหาที่เรียน มันยาก ซึ่งเด็กสมัยก่อนทุกคนจะอดทนต่อความยากขอเนื้อหาและมองถึงเป้าหมาย ใช้ความพยายามในการทำให้สำเร็จ มีจิตใจที่มุ่งมั่น ในขณะที่เด็กสมัยนี้เวลาเจอเนื้อหาหรืองานที่ยากมักจะไม่อดทน ยิ่งหากจำนวนงานที่ต้องทำมีมาก ทั้งรายงาน ทั้งแบบฝึกหัด ทั้งงานปฏิบัติการ รายงาน เด็กจะแสดงออกให้เห็นถึงความไม่ยอมทำ ไม่อยากเรียน บ่น หรือบางคนก็ทิ้งหรือเลือกที่จะไม่สนใจเลย เพราะเขารู้สึกว่าไม่อยากทำ ไม่น่าสนใจ และงานเยอะเกินไปสำหรับเขา ซึ่งจริง ๆ แล้วทั้งหมดคือสิ่งที่พวกเขาต้องเรียนรู้เพื่อนำไปใช้

รศ.ดร.ภญ.ญานี : ในความคิดของอาจารย์คิดว่าความแตกต่างของเด็กรุ่นเก่ากับใหม่จะเป็นด้านการแสดงออก เด็กสมัยก่อนจะไม่ค่อยกล้าแสดงออกในทุก ๆ เรื่อง อาจจะเนื่องมาจากสังคมในสมัยนั้น ทำให้ให้นักศึกษาจะไม่กล้าแสดงออก อ่อนน้อม เรียบร้อย ซึ่งต่างจากเด็ก GEN ใหม่ที่กล้าแสดงออกจนบางที่อาจจะมากเกินไปในบางเรื่อง ความอ่อนน้อม เรียบร้อยน้อยกว่าเมื่อเทียบกับเด็ก GEN ก่อน อย่างเช่นเวลาที่จะขอความช่วยเหลือจากอาจารย์การแสดงออก การใช้คำพูดฟังแล้วรู้สึกว่าเป็นเพื่อนมากกว่าอาจารย์ ซึ่งเราเองก็ต้องปรับตัวเองเพราะเด็กสมัยนี้ ใช้วิธีสอนเหมือนสมัยก่อนไม่ได้ เพราะเรื่องความอดทนตั้งใจ ไม่เท่ากับเด็กสมัยก่อน หรืออีกตัวอย่างหนึ่งในด้านวิชาการสมัยก่อนเด็กจะมีความตั้งใจและมุ่งมั่นในการเรียน การทำปฏิบัติการ ซึ่งเขามองว่ามันคือวิชาชีพในอนาคตที่เกี่ยวข้องข้องกับชีวิตคนซึ่งเขาต้องทำให้ดีที่สุด เมื่อเทียบกับเด็กสมัยนี้ค่อนข้างต่างออกไปทางเล่นกันมากกว่า ความใส่ใจในวิชาชีพมีน้อยลง เพราะว่าปัจจุบันสามารถหาความรู้ได้จากหลายแหล่งข้อมูล มีสื่อที่หลากหลาย ซึ่งนักศึกษาสามารถเข้าไปค้นคว้าย้อนหลังได้ หรืออีกอย่างคือความเคารพผู้สอนและเงื่อนไขของการเรียนการสอน

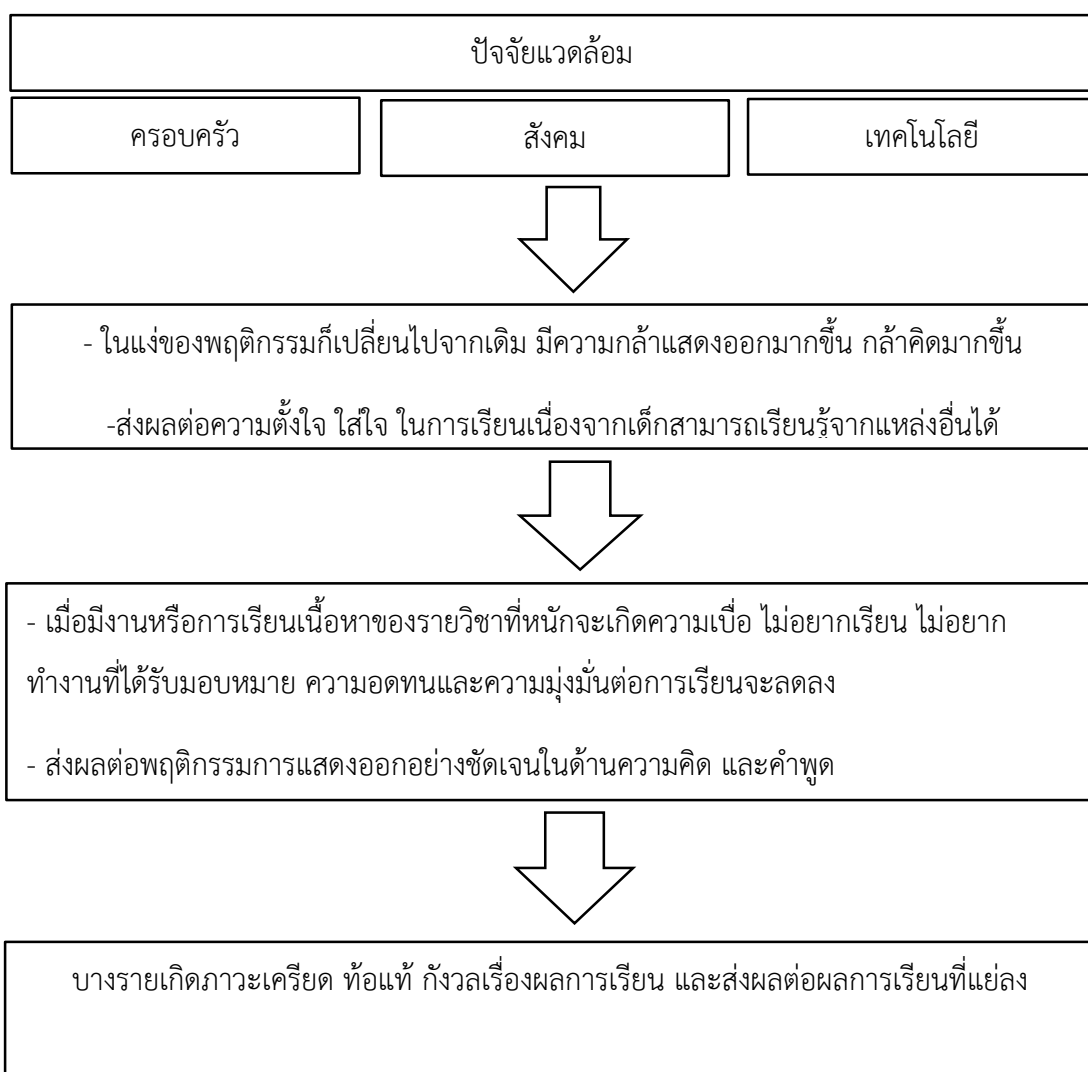
เด็กจะมีปัญหาในเรื่องของการไม่เคารพกฎระเบียบซึ่งตรงนี้ก็เข้าใจยาก ไม่แน่ใจว่าเพราะอะไร แต่คิดว่าปัจจัยด้านสังคม เพื่อน ครอบครัว และสื่อต่างๆ น่าจะมีบทบาทมากกว่าการใช้ชีวิตของเด็ก เด็กมาคนมาเรียนสายมาก แสดงถึงความไม่ใส่ใจ ไม่เคารพกฎ บางคนแต่งตัวไม่เรียบร้อยซึ่งถ้าเป็นสมัยก่อน ถ้าเป็นแบบนี้จะไม่ให้เข้าห้องเรียน และเด็กสมัยก่อนจะไม่ค่อยเป็นแบบนี้

รศ.ดร.ภญ.ดวงตา : อาจารย์คิดว่าเด็ก GEN ใหม่กับ GEN เก่า มีความแตกต่างกันในเรื่องของความสนใจในการเรียน ความมุ่งมั่นในการทำงาน และด้านความคิด เช่น ประเด็นที่ 1 ด้านความสนใจในการเรียน เด็ก ๆ สมัยก่อนเวลาเรียนส่วนใหญ่จะมานั่งรออาจารย์เข้าเรียนตรงเวลา เวลาฟังบรรยายทุกคนจะตั้งใจฟัง ตั้งใจจดบันทึก ซึ่งส่วนหนึ่งอาจจะเพราะสื่อหรือแหล่งความรู้มีไม่มากเท่าสมัยนี้ ดังนั้นการนั่งฟังอาจารย์สอนในห้องจึงสำคัญมากทำให้เขาต้องตั้งใจฟัง และทำความเข้าใจตามเพราะหากจะไปหาความรู้เพิ่มเติมต้องไปห้องสมุด ซึ่งห้องสมุดบางครั้งก็มีหนังสือไม่มากพอ เมื่อเทียบกับเด็ก GEN นี้ก็จะเห็นว่ามีเด็กบางส่วนที่ไม่ได้ให้ความสนใจการเรียนในห้องเท่าที่ควร เด็กบางกลุ่มใช้วิธีการบันทึกเสียงเพื่อเอากลับไปฟัง แต่ไม่ได้จดบันทึกเองในระหว่างเรียน หรือบางคนอาจมีกิจกรรมอื่นทำระหว่างเรียนทำให้ความสนใจในการเรียนลดลง เพราะเขาสามารถไปหาความรู้จากแหล่งอื่นอ่านได้ หรือในวิชาปฏิบัติการบางคนก็ให้ความสนใจ ตั้งใจไม่มากพอ

ประเด็นที่ 2 ความมุ่งมั่นเด็ก GEN เก่าจะมีความมุ่งมั่นในการเรียน การทำงานมากกว่าเด็ก GEN ใหม่ ก็อาจเพราะว่าเมื่อก่อนไม่มีคอมพิวเตอร์ เทคโนโลยียังไม่ทันสมัยเท่าทุกวันนี้ ทุกอย่างต้องลงมือทำเอง อ่านเอง เขียนเอง ทำให้ต้องใช้ความมุ่งมั่นตั้งใจเพื่อให้งานออกมาดี งานออกมาสำเร็จและได้คะแนนดี เช่นเดียวกับการเรียนและการอ่านหนังสือ เวลาเรียนก็จะมุ่งมั่นตั้งใจ เพื่อให้เกิดความเข้าใจมากที่สุด เพื่อให้สอบได้คะแนนดี ได้เกรดดี ซึ่งต้องอดทนกับงานที่เยอะ และเนื้อหาของรายวิชาที่ยาก สุดท้ายก็จะทำให้เขาผ่านมาได้ ต่างจากเด็ก GEN นี้ ที่มีความมุ่งมั่น อดทนน้อยลงเวลาเจองานเยอะ หรือเนื้อหายากๆ มักจะถอดใจ ไม่สู้กับปัญหา เมื่อเจองานเยอะจะมีความอดทนน้อยกว่าเด็กรุ่นก่อน แต่หลังจากที่คะแนนสอบออกแล้วไม่ดีก็เกิดภาวะเครียด กังวลต่อเกรดในปลายเทอม และประเด็นที่ 3 เรื่องความคิด เด็กสมัยนี้มีความคิดที่ไกลและนอกกรอบมากกว่าเด็กรุ่นก่อนซึ่งมีทั้งด้านที่ดีและด้านที่ไม่ดี การแสดงออกทางด้านความคิดของเด็กสมัยนี้ กล้าแสดงออกและกล้าคิดมากขึ้นซึ่งบางครั้งก็มากจนกลายเป็นความมั่นใจในตัวเองที่อาจจะไม่ถูกชะทั้งหมด ต่างจากเมื่อก่อนที่เด็กจะไม่ค่อยกล้าคิดกล้าพูดเพราะกลัวผิด กลัวอาจารย์ว่า เพราะฉะนั้นอาจารย์เองบางทีก็ต้องปรับตัวเองเพื่อให้เข้าใจเด็กสมัยนี้ และเพื่อปรับวิธีการสอนเช่นกัน

สรุปประเด็นที่ 1 ความแตกต่างของนักศึกษา GEN เก่าและ GEN ใหม่ในมุมมองของอาจารย์ผู้สอน

เด็ก GEN ใหม่จะมีพฤติกรรมการแสดงออกทางความคิด และการกระทำต่างจากเด็ก GEN ก่อน โดยมีปัจจัยในการครอบครั้ว สังคม รวมทั้งเทคโนโลยีที่ทันสมัยในปัจจุบัน ทำให้เด็กสมัยนี้ มีช่องทางการหาความรู้ได้ง่าย และหลากหลาย ส่งผลให้ความตั้งใจ สนใจ ความมุ่งมั่น ในการเรียนในห้องเรียนลดลง นอกจากนี้ยังส่งผลถึงความคิดกล้าคิด กล้าแสดงออก ในขณะที่ความอดทนต่ออุปสรรคและความลำบากในการเรียนลดลงเช่นเดียวกัน

- **ประเด็นที่ 2 ปัญหาและการดูแลนักศึกษา GEN เก่า**

รศ.ภก.สรศักดิ์ : เด็ก GEN ก่อนจะมีปัญหาไม่มากเท่า GEN นี้ หากเป็นปัญหาที่มีผลต่อการเรียน ส่วนใหญ่จะเป็นปัญหาเกี่ยวข้องกับตัวรายวิชาที่เรียน แบ่งออกเป็น 2 ส่วนด้วยกัน ส่วนที่ 1 คือเนื้อหาการเรียน ด้วยวิชาซีพการเรียนเนื้อหาของเกสซ์ ๆ ย่อมมีความยากและมีรายละเอียดของเนื้อหาจำนวนมาก ซึ่งบางครั้งเด็กก็ไม่เข้าใจในเนื้อหาและพอการเรียนเนื้อหาเบื้องต้นไม่เข้าใจก็จะส่งผลกระทบต่อเนื้อหาในรายวิชา ถัดไปทีส่วนใหญ่ก็มีเนื้อหาที่ต่อเนื่องกัน ทำให้ความไม่เข้าใจมีมากขึ้นเรื่อยๆ แต่เด็กก็ไขแก้ปัญหด้วยการไปอ่านหนังสือเพิ่มเติมในห้องสมุด ให้เพื่อนร่วมชั้นเรียนหรือรุ่นพี่ช่วยสอน โดยเด็กใน GEN ก่อนค่อนข้างมีความพยายามสูงในการทำความเข้าใจเนื้อหาที่เรียน และใส่ใจการเรียนมากตามที่ได้พูดถึงไปก่อนหน้านี้ ส่วนที่ 2 วิธีการสอนของอาจารย์ผู้สอนด้วยเนื้อหาที่ยาก วิธีการสอนของอาจารย์ก็สำคัญเพื่อให้เด็กเข้าใจในเนื้อหาได้ง่าย ซึ่งหากเด็กไม่เข้าใจส่วนใหญ่เด็กก็จะยกมือถาม ซึ่งหากเด็กมีปัญหาเรื่องเรียนส่วนใหญ่มักแก้ปัญหาคำได้ และไม่ค่อยมีผลกระทบต่อผลการเรียน และพฤติกรรมมากนัก

รศ.ดร.ภญ.ดวงตา : ปัญหาที่พบในเด็กบางคนเกิดจากครอบครัว เนื่องจากผู้ปกครองบางคนทำงานในสายการแพทย์ พยาบาล หรือเป็นเภสัชกรที่ทำงานอยู่โรงพยาบาล หรือที่บ้านมีร้านยา ซึ่งผู้ปกครองส่วนใหญ่จะสนับสนุนและต้องการให้ลูกมาเรียนเภสัชศาสตร์เพื่อจะได้มีวิชาชีพเช่นเดียวกับผู้ปกครอง หรือกลับไปทำธุรกิจร้านยาต่อจากผู้ปกครองในอนาคต ซึ่งในกรณีของเด็กที่สนใจและอยากเรียนด้านเภสัชศาสตร์อยู่แล้วเด็กกลุ่มนี้จะมีปัญหาเรื่องเนื้อหาการเรียนในช่วงแรกที่กำลังปรับตัวสำหรับรูปแบบการเรียนในระดับอุดมศึกษาที่แตกต่างจากตอนเรียนมัธยม ส่วนเด็กอีกกลุ่มเป็นเด็กที่เรียนตามความต้องการของผู้ปกครองโดยที่ตัวเด็กเองอาจจะไม่ได้อยากเรียนด้านเภสัชศาสตร์ แต่ก็อยากจะทำตามความต้องการของผู้ปกครอง เด็กกลุ่มนี้บางรายจะมีปัญหาด้านการเรียนทำให้เรียนแล้วไม่เข้าใจ เกรดไม่ดี ซึ่งส่งผลกระทบต่อความคิดความรู้สึกของเด็ก ทำให้เด็กเครียด กังวล กลัวว่าผู้ปกครองจะไม่พอใจ ซึ่งเมื่อยิ่งพยายามตั้งใจหรืออ่านหนังสือมากขึ้นแต่ด้วยความเครียดและกังวลทำให้เขาไม่สามารถแก้ไขปัญหาของการเรียนไม่เข้าใจได้ด้วยตัวเอง และที่สำคัญเด็กกลุ่มนี้มักจะไม่น่าขอพบอาจารย์เพื่อขอคำแนะนำ หรือสอบถามเพื่อทำความเข้าใจกับเนื้อหา เด็กจะเก็บตัว ซึ่งก็ยากแก้ไขได้ เพราะอุปสรรคด้านความกังวลและความเครียด ซึ่งสุดท้ายในบางรายก็จำเป็นต้องพักรักษาเพราะว่าผลการเรียนต่ำกว่าเงื่อนไขที่คณะ ๆ ได้ตั้งไว้ ซึ่งปกติหากเป็นเด็กในกลุ่มที่มีปัญหาเกี่ยวกับความกดดัน หรือความไม่ชอบส่วนตัว เมื่อถึงจุดหนึ่งที่อาจารย์เห็นว่าเด็กอาจจะเรียนต่อไม่ไหว หรือเด็กมีปัญหาการเรียน อาจารย์ที่ปรึกษาจะเป็นผู้ที่พูดคุยและให้คำแนะนำกับเด็กก่อนเบื้องต้น และหากอาจารย์หรือทางคณะ ๆ ไม่สามารถแก้ไขหรือช่วยนักศึกษาได้ อาจารย์ที่ปรึกษาจำเป็นต้องแจ้งผู้ปกครองเพื่อให้ผู้ปกครองได้รับทราบปัญหาและหาทางแก้ไข หรือหาทางออกให้เด็กไปด้วยกัน ซึ่งในกรณีผู้ปกครองส่วนใหญ่ก็ให้ความร่วมมือทำให้สามารถแก้ไข และหาทางออกให้เด็กได้ โดยที่ผู้ปกครองก็เข้าใจเด็กมากขึ้น ส่วนตัวเด็กก็ไม่กังวล หรือเครียดน้อยลง และสามารถมีชีวิตที่มีความสุขได้

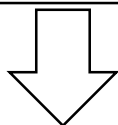
รศ.ดร.ภญ.ญานี : ปัญหาของเด็กใน GEN ก่อนที่มีผลต่อการเรียนก็มาจากปัญหาส่วนตัว แต่ปัญหาส่วนตัวก็มีสาเหตุได้หลายอย่าง เช่น ปัญหาเกี่ยวกับเพื่อน ปัญหาเกี่ยวกับทุนการศึกษา ปัญญาเกี่ยวกับผู้ปกครอง ซึ่งด้วยความเป็นเด็กบางทีจะแยกปัญหาส่วนตัวออกจากเรื่องเรียนไม่ได้ เพราะฉะนั้นจึงทำให้มีผลกระทบต่อการเรียน ยกตัวอย่างเช่นเวลาเด็กมีปัญหาเกี่ยวกับเพื่อนไม่ว่าจะด้วยสาเหตุใดก็ตาม จะทำให้เด็กไม่อยากมาเรียน ไม่อยากเจอเพื่อนหรือแม่แต่ทำงานกลุ่มก็ไม่อยากทำ เมื่อทำก็จะเกิดปัญหาไม่ได้รับความร่วมมือ งานที่ร่วมกันรับผิดชอบออกมาไม่ดีเท่าที่ควร หรือในกรณีเรื่องทุนการศึกษาเด็กบางคนจะมีความกังวลว่าผู้ปกครองจะมีเงินไม่พอให้เด็กเรียน เพราะบางช่วงที่สถานะทางการเงินของผู้ปกครองอาจจะมีปัญหาทำให้เด็กกังวลจนอ่านหนังสือไม่ได้ เรียนไม่เข้าใจ หรือในกรณีของปัญหาเกี่ยวกับผู้ปกครองที่ผู้ปกครองแยกกันอยู่ หย่าร้างกัน เป็นผลกระทบส่วนหนึ่งที่ทำให้เด็กเสียใจ และแยกแยะความรู้สึกและหน้าที่การเรียนยังไม่ได้ ทำให้สิ่งเหล่านี้ส่งผลต่อการเรียน การอ่านหนังสือ และผลการเรียน

ซึ่งในส่วนของปัญหาเกี่ยวกับเพื่อน โดยปกติเวลาที่เด็กมีปัญหาเกี่ยวกับเพื่อนด้วยความเป็นเด็กหากเป็นเรื่องเล็กน้อยไม่นานเด็กจะเข้าใจกัน แต่หากมันมีผลกระทบไปถึงการทำกิจกรรม การทำงานกลุ่ม การเรียน ก็จะมีการเรียกนักศึกษามาปรับความเข้าใจกัน เพื่อให้เด็กเข้าใจและสามารถทำงานหรือทำกิจกรรมร่วมกันได้ หากเป็นกรณีเรื่องทุนการศึกษา คณะ ฯ ก็มีการหาแหล่งทุนให้นักศึกษาเพื่อแบ่งเบาภาระผู้ปกครอง และทำให้นักศึกษารู้สึกคลายกังวลลงไปได้ส่วนหนึ่ง

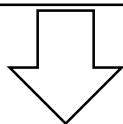
สรุปประเด็นที่ 2 ปัญหาและการดูแลนักศึกษา GEN เก่า

ปัญหาของเด็ก GEN เก่าที่เป็นสาเหตุทำให้เกิดผลต่อการเรียน ความรู้สึกและพฤติกรรม ส่วนใหญ่มาจากปัญหาที่อาจารย์ที่ปรึกษาสามารถเข้าใจ เข้าถึง และแก้ปัญหาให้เด็กได้ ซึ่งในบางกรณีอาจจะต้องขอความร่วมมือจากผู้ปกครอง แต่ปัญหาส่วนใหญ่ถูกแก้ไขและทำให้เด็กสามารถเรียนต่อ มีความรู้สึกดีขึ้น ซึ่งตัวอย่างปัญหาที่มักเจอในเด็ก GEN เก่าคือ ปัญหาเกี่ยวกับการเรียนที่ไม่เข้าใจในเนื้อหา ปัญหาเกี่ยวกับความไม่ถนัดในการเรียนสาขาเภสัชศาสตร์และปัญหาส่วนตัวที่เป็นผลมาจากเพื่อนและผู้ปกครอง

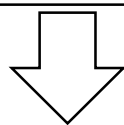
- ปัญหาเกี่ยวกับเนื้อหาที่ยาก และรายละเอียดมีจำนวนมาก
- ปัญหาเกี่ยวกับการเรียนไม่เข้าใจเนื่องจากวิธีการสอนของผู้สอน
- ปัญหาความไม่ถนัดเรียนในสาขาเภสัชศาสตร์
- ปัญหาส่วนตัว เช่น เพื่อน ทุนการศึกษา และผู้ปกครอง

- กรณีไม่เข้าใจเนื้อหาการเรียน นักศึกษาจะเข้าพบอาจารย์ผู้สอนเพื่อขอคำแนะนำ และทบทวนเนื้อหาให้ใหม่
- กรณีที่เด็กไม่ถนัดเรียนสาขาเภสัชศาสตร์ หรือมีปัญหาส่วนตัว อาจารย์ที่ปรึกษาจะเรียกพบเพื่อสอบถามปัญหา สังเกตอาการแสดงออก พูดคุยและทำความเข้าใจ หาทางออกให้แก่นักศึกษา หรือหากพบว่ามีปัญหาเรื่องผลการเรียนอาจารย์ที่ปรึกษาจะต้องวางแผนการเรียนให้แก่นักศึกษา

กรณีที่อาจารย์ที่ปรึกษาไม่สามารถแก้ไขปัญหา หรือตัดสินใจเองได้ จะมีการนำเรื่องเข้าสู่ที่ประชุมเพื่อร่วมกันหาทางแก้ไขต่อไป

กรณีที่คณะ ฯ ไม่สามารถแก้ไขปัญหา หรือตัดสินใจเองได้ จะมีการเชิญผู้ปกครองของเด็กมาเพื่อรับทราบปัญหา และร่วมกันหาทางแก้ไขปัญหามาให้นักศึกษาต่อไป

● ประเด็นที่ 3 ปัญหาและการดูแลนักศึกษาปัจจุบัน

ผศ.ดร. อธิวรรณ : เด็กปัจจุบันเรียกว่าเป็นเด็ก Generation Z (GEN Z) คือเด็กที่เกิดหลัง พ.ศ. 2540 ซึ่งเด็กรุ่นนี้เกิดมาพร้อมกับสิ่งอำนวยความสะดวก และการเรียนรู้ชีวิตแบบดิจิทัล เป็นการสื่อสารไร้สาย มีสื่อบันเทิงต่าง ๆ ทำให้เด็กติดโลกออนไลน์ รับข้อมูลข่าวสารอย่างรวดเร็ว ตัดสินใจเร็ว และมีแนวโน้มในการรับความคิดหรือค่านิยมไม่ดีจากสื่อออนไลน์ได้ง่าย และมีแนวโน้มเป็นมนุษย์ที่มีความอดทนต่ำ เกลียดการเรียนแบบบรรยาย ชอบเก็บข้อมูลในรูปแบบกราฟ ภาพ สถิติ ที่เป็นข้อมูลสั้น ๆ เพราะจดจำรูปแบบข้อมูลมาจากสื่อออนไลน์ ทำให้เกิดช่องว่างในการทำความเข้าใจระหว่างคนที่ต่าง GEN กันมากขึ้น โดยปัญหาของเด็ก GEN Z ในปัจจุบันเป็นรุ่นที่มีปัญหาค่อนข้างหลากหลาย และเป็นอะไรที่เข้าใจยาก ในฐานะของอาจารย์จำเป็นต้องปรับตัวและทำความเข้าใจกับเด็กเพื่อให้การเรียนการสอน หรือการอยู่ร่วมกับเขาได้อย่างเข้าใจและเข้าถึง นักศึกษาปัจจุบันไม่ว่าจะเป็นเด็กจากสถาบันของรัฐหรือเอกชน จะเป็นเด็กที่เรียนสาขาวิชาใดๆ ทุกคนล้วนแล้วแต่เป็นเด็ก GEN ใหม่ทั้งหมด ซึ่งมีความคิด พฤติกรรมการแสดงออก อะไรหลากหลายอย่างที่แตกต่างจากผู้ใหญ่หรือ GEN เก่า ปัจจัยแวดล้อมที่มีผลอย่างมากต่อเด็กปัจจุบันก็คือ ครอบครัว สังคมเพื่อน สังคมโลก เทคโนโลยีที่ทันสมัย รวมทั้งตัวของเด็กเอง ล้วนแล้วส่งผลให้เด็กในปัจจุบันมีปัญหามากมาย โดยเฉพาะเด็กในช่วงวันที่กำลังเรียนในระดับอุดมศึกษา จะเห็นว่าเมื่อเด็กมีปัญหาไม่ว่าจะมีสาเหตุมาจากอะไรก็ตาม เด็กปัจจุบันจะมีวิธีการจัดการปัญหาได้มีดีนักเมื่อเจอปัญหาหลายๆ หรือกดดันมาก ๆ ก็จะมีแนวโน้มของภาวะเครียด โรคซึมเศร้าสูง ในบางรายที่ทำทางออกไม่ได้ก็เลือกที่จะทำร้ายตัวเองมีทั้งไม่รุนแรงและรุนแรงมากถึงชีวิต ในส่วนหน้าที่ของอาจารย์ที่ทำหน้าที่ให้คำปรึกษาและแก้ไขปัญหาเบื้องต้นให้แก่เด็กนักเรียนนั้น หากปัญหาของเด็กไม่รุนแรง สภาพจิตใจของเด็กปกติปัญหานั้นก็จะสามารถแก้ไขได้ การดูแลเด็กกลุ่มนี้ก็ถือว่าเป็นเด็กปกติ แต่ในกรณีนักศึกษาที่มีปัญหาซึ่งปัญหานั้นก็มีแนวโน้มด้านจำนวนของเด็กกลุ่มนี้ในปัจจุบันก็มีเพิ่มมากขึ้น ซึ่งหากอาจารย์ที่ปรึกษาไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้ คณะเภสัชศาสตร์ หรือมหาวิทยาลัยจำเป็นต้องมีหน่วยงานหรืออาจารย์ที่รับผิดชอบในด้านของการให้คำแนะนำ คอยช่วยเหลือเด็กกลุ่มนี้ เพื่อให้เด็กสามารถมีชีวิตในการเรียน และการใช้ชีวิตร่วมกับเพื่อนในสังคมมหาวิทยาลัยได้อย่างมีความสุข แต่ด้วยช่วงอายุ หรือ GEN ที่ต่างกันทำให้อาจารย์ไม่เข้าใจ เข้าไม่ถึงความคิดของเด็กว่าทำไมถึงเป็นแบบนี้ ทำไมเรื่องแค่นี้ต้องเครียด ต้องเสียใจ ซึ่งนั่นอาจจะเกี่ยวกับอาจารย์ไม่รู้จักรั้วหรือจิตวิทยาในการเข้าถึงความคิดของเด็ก ทำให้เราไม่เข้าใจ

ซึ่งก่อนที่อาจารย์จะทำความเข้าใจในวิธีการเข้าถึงความคิดเด็กของเด็ก อาจารย์ต้องเข้าใจก่อนว่าทุกคนบนโลกใบนี้ ไม่ว่าจะเพศใด ช่วงอายุใด หรืออาชีพใด ทุกคนมีธรรมชาติของตัวเอง ในคนแต่ละบุคคลจะมีทั้งส่วนของความรู้สึกหลายส่วน มีทั้งส่วนที่แสดงออกให้คนรอบข้างเห็น และส่วนที่อยู่ข้างในลึก ๆ ซ่อนเอาไว้ไม่แสดงออก ซึ่งในความเป็นจริงที่ที่คนอื่นเห็นอาจจะไม่ใช่ตัวตนจริง ๆ ของเขาก็ได้ เพียงแต่เป็นส่วนที่อยากเอาออกมาให้คนอื่นเห็นเท่านั้น ยกตัวอย่างเช่นหากเปรียบเทียบความรู้สึก ความคิด ของคน 1 คนเท่ากับไฟ 1 สำหรับ หมายความว่าเราจะมีมุมหรือตัวตนของเราทั้งหมด 52 มุม เท่ากับจำนวนไฟ 1

สำหรับ ซึ่งในธรรมชาติของคนไม่มีใครแสดงมุมทั้งหมด 52 มุม ให้คนอื่นเห็น ปกติเราจะเลือกเพียงบางมุมเท่านั้นเพื่อแสดงออกมาและมุมที่แสดงออกอาจจะไม่ใช่ตัวตนจริง ๆ หรือบุคลิกจริง ๆ ของเขาด้วยซ้ำ ส่วนที่ซ่อนไว้ก็ไม่ได้หมายความว่า จะเป็นสิ่งดีทั้งหมด หรือไม่ดีทั้งหมด แต่เหตุที่เขาเลือกซ่อนเอาไว้เพียงเพราะว่าสังคมหรือคนรอบข้างไม่ยอมรับ หรือไม่ได้เป็นคนประเภทเดียวกับเขา แต่เมื่อใดก็ตามเขาได้เจอคนที่ชอบเหมือนกัน คิดเหมือนกัน เค้จะค่อยๆ เปิดส่วนนั้นออกมาให้เห็น ยกตัวอย่างเช่นตัวอาจารย์ธีรวรรณ ตอนเด็กๆ เป็นคนชอบวาดรูป วันหนึ่งวาดรูปไปส่งครูแต่โดนครูตำหนิวาดรูปไม่สวย ไม่ตรงกับที่ครูตั้งใจให้ หลังจากนั้นก็ไม่เคยวาดรูปอีกเลยซ่อนความชอบความสามารถนั้นไว้ประมาณ 30 ปี จนเมื่อไม่กี่ปีที่ผ่านมา กลับมาวาดรูปอีกครั้งเพราะได้พูดคุยกับคนที่ชอบวาดรูปและมีแนวความคิดเหมือนกัน ซึ่งตลอด 30 ปีที่ผ่านมาไม่มีใครรู้เลยว่าอาจารย์ชอบวาดรูป ดังนั้นในโลกของความเป็นจริงเรามักจะเห็นเฉพาะมุมที่คนคนนั้นอยากให้เราเห็น และในขณะเดียวกันธรรมชาติของมนุษย์จะตัดสินใจด้วยการรับรู้ของตนเองหรือที่เรียกว่า “ทัศนะของ Roger” การรับรู้ของเราแตกต่างกันขึ้นอยู่กับคุณค่าของสิ่ง ๆ นั้นของแต่ละคน ซึ่งอาจจะเหมือนหรือแตกต่างจากโลกของความเป็นจริง โดยที่เราเองมักจะตกอยู่ภายใต้การให้เงื่อนไขจากภายนอก (condition of worth) หรือเปรียบเทียบเหมือน “กบในกะลา” กบแต่ละตัวจะมีกะลาเป็นของตัวเอง ซึ่งกบแต่ละตัวก็มักจะตัดสินคนอื่นจากภาพที่มองเห็นจากในกะลาของตัวเอง และไม่ยอมรับกะลาของผู้อื่นหรืออีกความหมายหนึ่งก็คือ เรามักจะตัดสินสิ่งที่เราเห็นตามการรับรู้ของเราไม่ใช่ตามที่โลกเป็น ดังนั้นอันดับแรกของการเข้าถึงความรู้สึกคนอื่น เราต้องฟังและยอมรับในสิ่งที่เห็นจากกะลาของคนอื่น ไม่อย่างนั้นเราจะไม่มีทางเข้าใจหรือยอมรับคนอื่นได้เลย ซึ่งการฟังที่แท้จริงนั้นไม่ใช่การฟังแค่หูได้ยินแต่ยังหมายถึงการเปิดตาและเปิดหัวใจ ฟังแล้วรับรู้ถึงความหมาย ความรู้สึก และภาษากายของเขาด้วย

การที่อาจารย์จะเข้าถึงความคิดหรือความรู้สึกของใครสักคน อาจารย์จะต้องเปิดใจที่จะฟังเขาด้วยหัวใจ ให้เข้าใจถึงความรู้สึก ความคิด และเสมือนอาจารย์เป็นตัวของเขา จะทำให้อาจารย์มองเห็นปัญหาและเข้าใจถึงปัญหาของเด็กได้ดีขึ้น ซึ่งการฟังเพื่อให้เกิดความเข้าใจและเข้าใจจะใช้หลักการที่เรียกว่า “Empathy” โดย Empathy ประกอบไปด้วย

1. การรับฟัง หมายความว่าเราต้องรับฟังเขาอย่างตั้งใจ ใส่ใจ เช่นหากเด็กมีปัญหาเดินมาหาอาจารย์เพื่อขอคำปรึกษาใด ๆ ก็ตามที่สิ่งอาจารย์ควรทำก็คือ วางมือจากงานทุกอย่าง พับหน้าจอคอมพิวเตอร์ เพื่อแสดงให้เขาเห็นว่าอาจารย์ให้ความสำคัญในปัญหาของเขา และวางมือทุกอย่างเพื่อที่จะตั้งใจฟังในสิ่งที่เขาพูด ในขณะที่อาจารย์ฟังอาจจะพิจารณาตาม มองเค้ด้วยความสนใจ หรือพยักหน้าเพื่อให้เค้รู้ว่าอาจารย์ เข้าใจ เห็นด้วยหรือเป็นเช่นนั้นอย่างนั้น

2. พยายามจับอารมณ์ หมายความว่าในขณะที่อาจารย์ฟังเขาอย่างตั้งใจให้สังเกตอารมณ์ของเขาที่ซ่อนอยู่ในคำพูดที่เขาพูดออกมาว่า สิ่งที่เขาพูดนั้นเป็นอารมณ์ดีใจ เสียใจ น้อยใจ เศร้า กังวล ประชด โกรธ หรือเรียกร้องความสนใจ เพื่อที่อาจารย์จะได้ประเมินความรู้สึกของเด็กถูก

3. สะท้อนให้ได้รับทราบ หมายความว่าหลังจากที่ฟังในสิ่งที่เขาพูดให้เราสะท้อนสิ่งที่เรารู้ให้เขาทราบว่าเราเข้าใจความรู้สึกเขาเช่น หากเราจับอารมณ์ได้ว่าเด็กมีความกังวล เราอาจจะสะท้อนความรู้สึกของเราออกไปโดยการถามเขาว่า “อาจารย์รู้สึกว่าคุณกำลังมีเรื่องที่กำลังใจรีปาวคะ” หรือ “อาจารย์รู้สึกว่าคุณกำลังกังวลกับอะไรสักอย่าง พอจะมีอะไรที่อาจารย์จะช่วยหนูได้บ้างไหมคะ” เพื่อแสดงให้เด็กเห็นว่าเราเข้าใจเขา และพร้อมจะรับฟังแก้ไขปัญหาให้เขา และเพื่อให้เขาพูดปัญหาหรือสิ่งที่เขากำลังกังวลออกมามากที่สุด

4. ไม่ตัดสิน หมายความว่าเมื่อรับฟังเด็กแล้วอาจารย์จะไม่ตัดสินปัญหาเขาเป็นแบบนี้ แบบนั้น ด้วยความรู้สึกส่วนตัวของอาจารย์เอง หรือเอาตัวอาจารย์เป็นเกณฑ์ว่าเด็กจะทำได้ ทำไม่ได้ หรือเด็กจะต้องทำแบบนี้หรือแบบนี้

5. มุ่งประโยชน์ของเขา หมายความว่าเมื่อพิจารณาทั้ง 4 ข้อที่กล่าวไปแล้ว ในการตัดสินใจเพื่อแก้ไขปัญหาให้เด็ก จะต้องนึกถึงประโยชน์ที่เด็กจะได้รับเป็นหลัก

โดยสรุปก็คือการที่เราจะเข้าใจคนอื่นได้นั้นเราต้องก้าวเข้าไปอยู่ใน “โลก” ของคนอื่นและเห็นในสิ่งเช่นเดียวกับที่พวกเขาเห็นได้เห็นความจริงในอีกมุมมองที่ถูกประกอบสร้างมาในแบบที่ผู้อื่นมองเห็น

อ.ปรีชญา : ในกรณีที่ได้มีปัญหาเรื่องผลการเรียนและเขามีแนวโน้มจะเป็นภาวะเครียดเราจะมียุติจัดการอย่างไร ? เด็กที่เจอว่าปัญหาจะเป็นขั้นปัดๆ ซึ่งอาจารย์เองก็ไม่ทราบปัญหาที่แท้จริงว่าเพราะอะไร จะเป็นเรื่องที่ยังปรับตัวไม่ได้ เรียนไม่เข้าใจ ความไม่ถนัดของเด็กเอง หรือปัญหาส่วนตัว

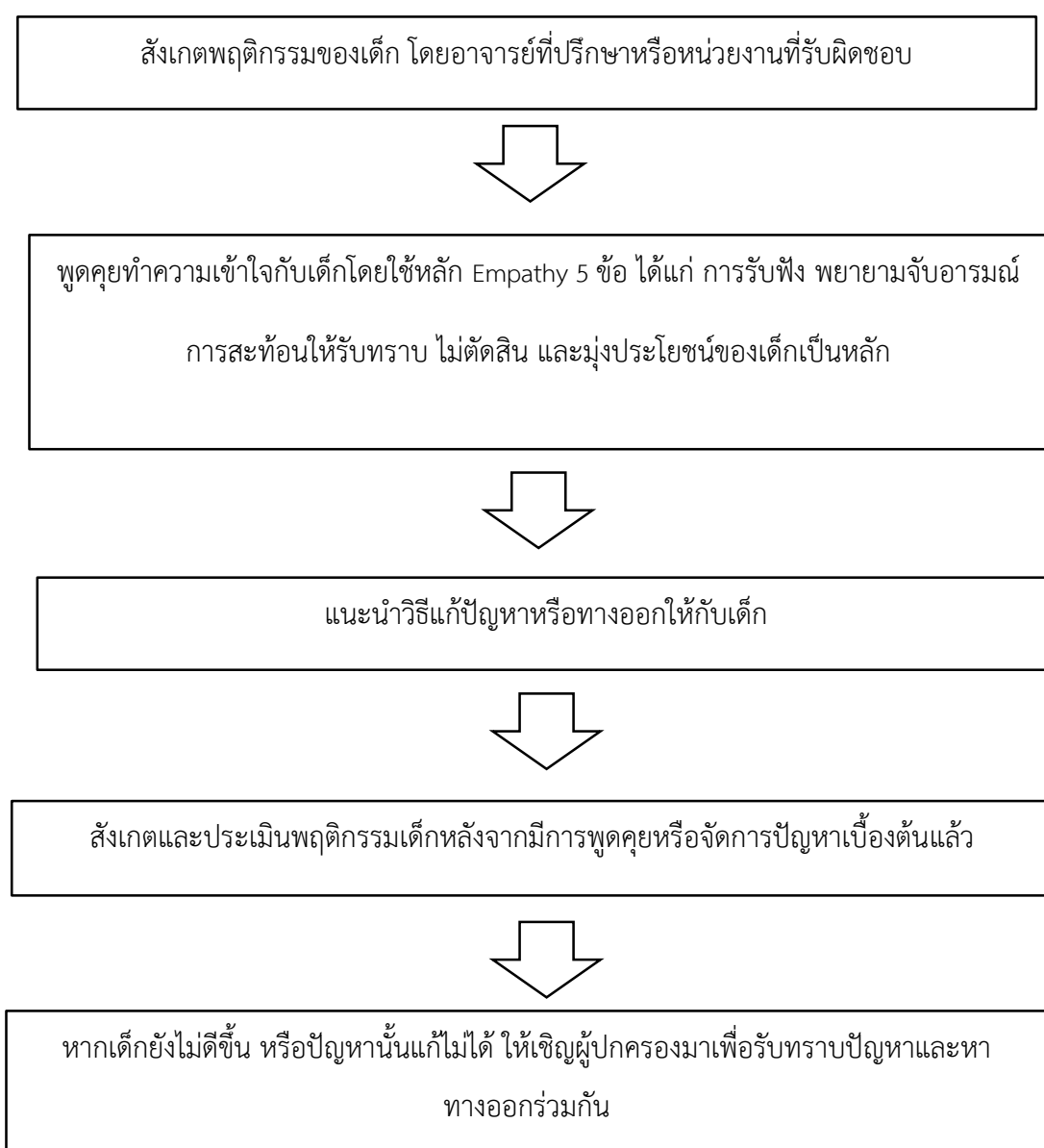
ผศ.ดร. อธิวรรณ : ในกรณีนี้หากเด็กเป็นคนที่เดินเข้ามาหาอาจารย์ที่ปรึกษาเอง แสดงว่าเขายังมีสภาพทางจิตใจที่ดีอยู่เพราะรู้ว่ามีปัญหา และเลือกเดินไปหาทางออกด้วยตัวเอง ไม่ได้เก็บตัวอยู่กับปัญหา ซึ่งในกรณีนี้อาจจะง่าย อาจารย์ก็ใช้หลัก 5 ขั้นตอนที่ได้กล่าวไปก่อนหน้านี้เพื่อเข้าถึงความคิดของเด็กก่อน และคอยค้นหาสาเหตุของผลการเรียนที่แย่ง หรือสาเหตุที่ทำให้เขาเรียนไม่เข้าใจ ซึ่งตรงนี้อาจารย์เองเข้าใจในกระบวนการต่างๆอยู่แล้ว สามารถประเมินตัวเด็กและแนะนำวิธีการเรียนหรือปรับวิธีการอ่านหนังสือให้เด็ก การวางแผนการเรียนให้เด็ก ทั้งหมดนี้อาจจะทำให้เขารู้สึกดีขึ้นบ้างส่วนหนึ่ง และที่สำคัญอาจารย์ต้องให้กำลังใจ และพยายามทำให้เขาเชื่อมั่นในตัวเอง เขาจะได้มีความมั่นใจที่จะสู้ต่อ อีกอย่างที่เราทำได้ เราสามารถคัดกรองเด็กก่อนเข้ามาเรียนตั้งแต่ขั้นตอนสัมภาษณ์ เพื่อให้เด็กรู้ข้อมูลของสาขาวิชาเบื้องต้น หรือในปัจจุบันมหาวิทยาลัยทุกที่มักมีการทดสอบด้านจิตวิทยาเพื่อคัดกรองเด็กเบื้องต้น

อ.วราภรณ์ : ในกรณีที่เด็กยืนยันว่าเขามีอาการซึมเศร้าแล้ว และพบว่ามีการทำร้ายตัวเอง เราจะทำอย่างไร ?

ผศ.ดร. อธิวรรณ : ในกรณีนี้น่าจะคล้ายกับกรณีของนักศึกษาที่มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ซึ่งขอยกตัวอย่างวิธีการจัดการของ มช. สำหรับกรณีนี้ก่อนนะคะว่าเบื้องต้นมหาวิทยาลัยมีหน่วยงานด้านจิตวิทยาที่ทำหน้าที่ในการดูแลและให้คำแนะนำเด็กที่มีปัญหา เพื่อคอยรับฟังและเป็นช่องทางการติดต่อกับเด็ก เช่น หน่วยงานที่เรียกว่าโครงการบ้านหลังที่ 2 และเพจเฟซบุ๊ก Mind CMU โดยที่เราทราบว่าคุณเด็กมีปัญหาเกิดจากการที่เด็กเข้ามาพูดคุยหรือระบายตามช่องที่พูดถึงนี้ โดยช่วงแรก ๆ ทราบจากเพื่อนและแม่บ้านที่ดูแลหอว่าน้องมีพฤติกรรมเก็บตัว และทำร้ายตัวเอง มีการพยายามฆ่าตัวตายมาแล้ว แต่ไม่สำเร็จ วิธีการของ มช. คือจะขอความร่วมมือจากเพื่อนที่สมัครใจตั้งกลุ่มเพื่อติดตามและสังเกตเขาตลอด 24 ชั่วโมง รวมทั้งแม่บ้านที่ดูแลหอ และอาจารย์ผู้ดูแลจะเตรียมพร้อมตลอด 24 ชั่วโมงเช่นเดียวกันหากมีเรื่องไม่ดีเกิดขึ้น ซึ่งเด็กคนนี้จะมีการบอกเพื่อนหรือแสดงออกด้านใดด้านหนึ่งเพื่อให้คนรอบข้างรับรู้ว่าเขากำลังจะทำร้ายตัวเอง ดังนั้นกรณีนี้จะมีภาวะของการเรียกร้องความสนใจอยู่ด้วย ดังนั้นเมื่อเด็กส่งสัญญาณไม่ดีออกมาเพื่อนที่เป็นผู้ดูแลจะเข้าประจบรอรระหว่างที่อาจารย์จะเดินทางไปถึง แต่หากมีเรื่องไม่ดีเพื่อนกลุ่มนี้ก็จะทำหน้าที่ 2 อย่างคือ แจ้งอาจารย์ให้ทราบ และนำเพื่อนส่งโรงพยาบาล ซึ่งกรณีของเด็กคนนี้ก็ปัจจุบันก็เรียนอยู่ และยังมีติดตาม เฝ้าระวังตลอดเวลาเพราะไม่รู้เลยว่าเขาจะทำร้ายตัวเองอีกหรือไม่ ในส่วนของมหาวิทยาลัยแพทย์ อาจารย์มองว่าจำเป็นต้องมีหน่วยงานรับผิดชอบเรื่องนี้เนื่องจากบุคคลที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนี้ต้องเป็นคนที่พร้อมจะเปิดใจเพื่อรับฟังปัญหาของคนอื่น และจะต้องเป็นคนที่มีความสุขจิตดี สามารถแยกแยะปัญหาของคนอื่นออกจากตัวเองได้ หรือที่เหมาะสมจริงๆ คือนักจิตวิทยาประจำคณะ ฯ หรือมหาวิทยาลัย หากเป็นปัญหาที่อาจารย์ที่ปรึกษาเองสามารถแก้ไขให้เด็กได้ โดยที่หลังปัญหานั้นจบลงเด็กสามารถใช้ชีวิตได้อย่างมีความสุข หรือมีความรู้สึกที่ดีขึ้นกว่าเดิม ก็ถือว่าอาจารย์ประสบความสำเร็จ แต่หากปัญหานั้นแม้แต่มหาวิทยาลัยเองไม่สามารถแก้ไขได้ สิ่งเดียวที่อาจารย์จะทำได้คือต้องส่งต่อให้ผู้ปกครอง เพราะบางเรื่องที่นอกเหนือความสามารถของอาจารย์หรือไม่สามารถตัดสินใจแทนผู้ปกครองได้

สรุปประเด็นที่ 3 ปัญหาและการดูแลนักศึกษาปัจจุบัน

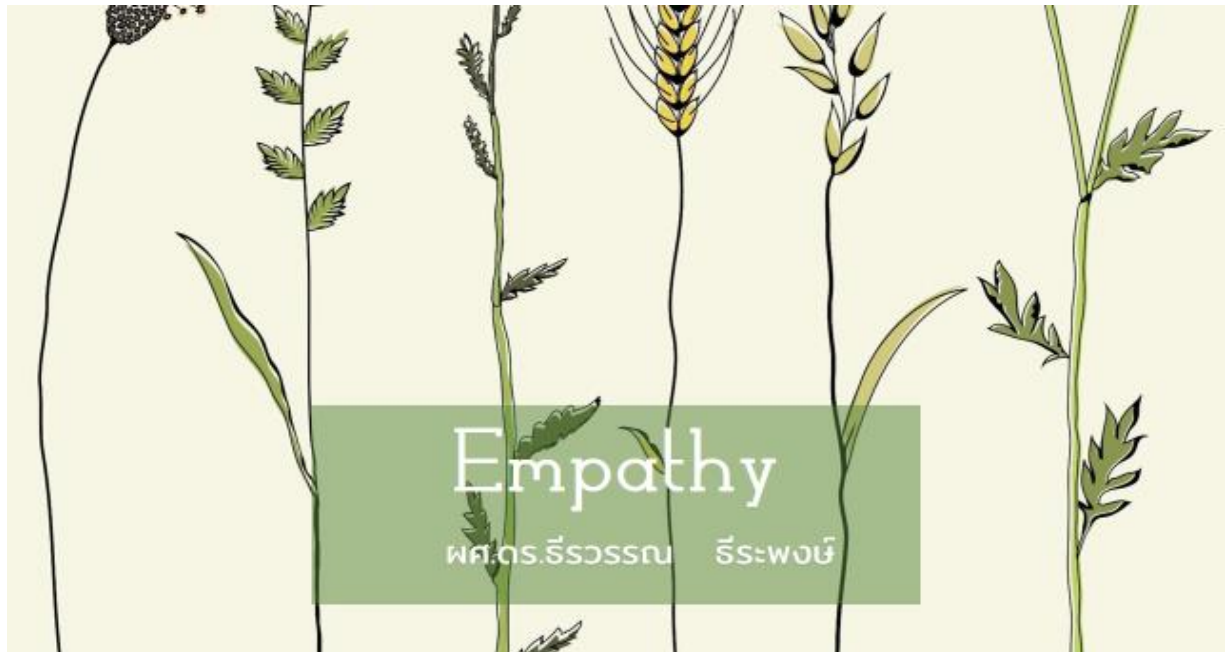
เด็กใน GEN Z ถูกเลี้ยงดู และเติบโตมากับเทคโนโลยีที่ทันสมัย เพราะฉะนั้นเด็กกลุ่มนี้จึงมีความแตกต่างของความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมการแสดงออกต่างจาก GEN ก่อนหน้า ทำให้เกิดช่องว่างระหว่างวัย และเกิดปัญหาในการเข้าถึง หรือเข้าใจความรู้สึกของเด็ก GEN นี้ โดยธรรมชาติซึ่งทุกคนจะมีมุมมองหลายมุมมองที่เขาอยากแสดงออกและไม่อยากแสดงออก เพราะฉะนั้นหากเราต้องทำความเข้าใจความรู้สึกของคนอื่น เราต้องเข้าไปอยู่ในโลกของเขา คิด มอง และรู้สึกให้เสมือนว่าเราเป็นเขา ซึ่งหากปัญหาดังกล่าวสุดความสามารถที่มหาวิทยาลัยจะแก้ไขได้ จำเป็นต้องส่งต่อหรือขอความร่วมมือจากผู้ปกครองในการตัดสินใจ

ภาคผนวก

เอกสารประกอบกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้

ธรรมชาติของมนุษย์ ในทัศนะของ Rogers

การรับรู้โลกของเรา จะแตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับ การให้คุณค่าของแต่ละ บุคคล ซึ่งอาจจะเหมือน หรือแตกต่างจากโลกที่เป็น จจริงภายนอกก็ได้

เรามักจะตกอยู่ใน เรือนไขการให้คุณค่า จากภายนอก (condition of worth)

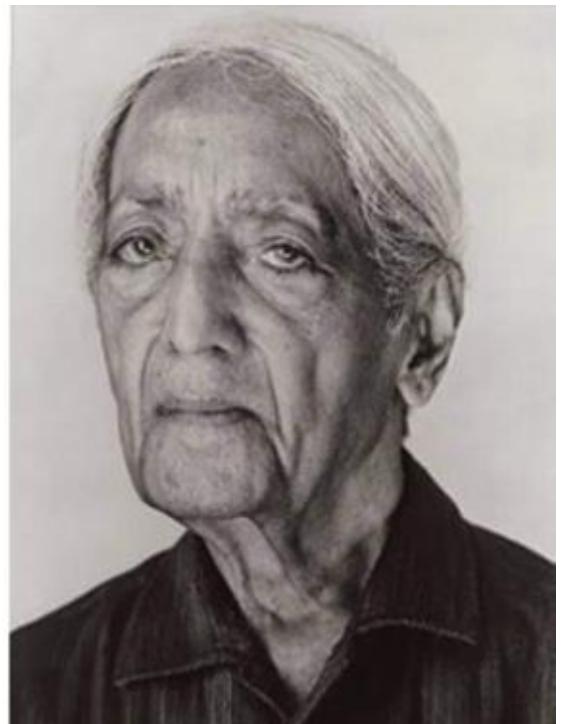
มโนทัศน์แห่งตน (a concept of self) คือภาพที่เรามีต่อตนเอง หรือต่อความสัมพันธ์ที่เรามี ต่อโลกรอบ ๆ ตัว

เราเห็นโลก
ตามการรับรู้ของเรา
ไม่ใช่ตามที่โลกเป็น

การสังเกตโดยไม่มีตีความ
เป็นความฉลาดสูงสุดของมนุษย์
กฤษณะมูรติ

Empathy

				
รับฟัง	พยายามจับอารมณ์	สะท้อนให้ได้รับทราบ	ไม่ตัดสิน	มุ่งประโยชน์ของเขา
รับรู้โลกของผู้พูด อย่างตั้งใจ	จับอารมณ์ ความรู้สึกที่ ซ่อนอยู่ในคำพูดของผู้พูด	พูดสิ่งที่เรารับรู้ออกไป ให้ผู้พูดได้รับทราบ	ไม่ตัดสิน หรือประเมิน โดยยึดตนเองเป็นเกณฑ์	ก่อนจะพูด รับรู้ ความรู้สึกของตนเอง และตัดสินใจพูดในสิ่งที่ เป็นประโยชน์สำหรับเขา

ก้าวเข้าไปอยู่ใน 'โลก' ของคนอื่น
และเห็นในสิ่งเช่นเดียวกับที่พวกเขาเห็น
ได้เห็นความจริงในอีกมุมมองที่
ถูกประกอบสร้างมาในแบบที่ผู้อื่นมองเห็น

กระบวนการฝึก

จาก music video

- จับกลุ่มประมาณ 3-4 คน
- ขอให้ฟังเพลงต่อไปนี้ แล้วระบุ "ความรู้สึก" ของคนในเพลง
- เรียบเรียงประโยคที่สะท้อนถึง empathy ที่เรามีต่อเขา

รูปภาพกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้

